

KELENFÖLDI EVANGÉLIKUS HÍRLEVÉL

XII. évf. 1. szám

MÉGIS

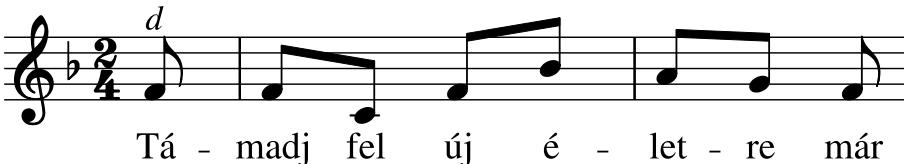
Bizonyára nem vagyok egyedül azzal, hogy a karácsonyi dallamok jobban a fülemben csengenek, mint a húsvéti énekek. De vajon miért? – tettem fel magamnak a kérdést, amikor lelkészársámmal elhatároztuk, hogy rövid elmélkedéseinkhez egy-egy énekverset választunk. Vajon a „fogékony” gyermekkorban jobban megérintett a karácsony fénye, mint a húsvét csodája, és ezért elevenebben élnek bennem a jászolról, a csillagról és a pásztorokról szóló énekek? Vagy egyszerűen csak arról lenne szó, hogy a születés öröme – életkortól függetlenül – jobban meg tudjuk érteni, mint a feltámadás hit által elnyerhető ajándékát? Pedig ne feledjük, hogy minden mégis húsvét hajnalának csodájára mutat. Arra a mégis-re, amelyben nyilvánvalóvá vált az Atya szándéka, hogy az ember az életet választhassa minden istentelensége és bűne ellenére. Nem önnön erejéből, hanem kegyelemből. Ha

ezt a mégis-t átéljük, akkor húsvét hajnalának csodája nem egyszerűen megoldást fog jelenteni a félelmet keltő és ismeretlen jövőre, hanem olyan erőként fog jelentkezni az életünkben, amely minden napjainkra hatással lehet.

Ahogy lapozgattam az énekeskönyvünket, egyszer csak figyelmes lettem az utolsó húsvéti énekünkre (225), mely szövegét Scholz László szerezte. Mennyi vigasztalás, biztatás és lendület van ebben az énekben... amennyire idén is szükségünk van mindnyájunknak. Áldott húsvéti ünnep!

*Támadj fel új életre már,
Krisztus meglankadt népe!
Húsvéti szép hajnalsugár
Csillan, siess elébe!
Meghárta régen a halál,
S a Győző életet kínál
Győzelméből ma néked.*

Joób Máté

VAN-E FELTÁMADÁSHITED?

A teológián az ember sok mindent megtanul. Fontos dogmatikai fogalmakat, ki hogyan vélekedik egy-egy adott kérdésben, csupa nagy ember nagy gondolatait. Teológusként úgy gondoltam, hogy fontos válaszok birtokába jutottam. Mégis egy alkalommal, amikor szuplikálni mentem, nagyon szíven ütött egy fontos kérdés. Istentisztelet után egy kedves, idős testvér ezt a kérdést szegezte nekem: „Aztán, kedveském, van-e feltámadáshited?” A kérdés először meglepett, majd elmosolyodtam, és magabiztosan csak ennyit mondtam: „Hát persze, hogy van!”

Ez a kérdés, és a rávágott, reflexszerű válasz olykor még ma is feszíti a bensőmet. Főleg olyankor gondolkodom el rajta mélyen, amikor egy-egy fiatal testvér ravatala mellett kell megállnom, és lelkeszként valami biztatót mondanom. A válasz egyszerűen jön akkor, ha az ember életében minden rendben van; ha még mellette vannak szerettei, ha sikeres, ha egészséges, ha boldogan éli az életét, de igencsak hűsbavágóan izgalmassá válik a kérdés akkor, ha érintettként kell erre

őszinte választ keresni. Egyik kedves húsvéti énekünk bátorítson bennünket arra, hogy komolyan végiggondoljuk életünket ebből a szempontból is: van-e feltámadáshited? Az életünk hamar elrepül, sok mindent megélünk egy emberöltő során. Olykor lelkesedünk, máskor elkeseredünk. Válaszkeresésünkben bátorítson, irányítson bennünket egyik húsvéti énekünk, melynek első verse, sok-sok vívódás után, immár nekem is hitvallásommá vált (EÉ 223,1):

*Jézus él, én is vele!
Hol van, halál, nagy hatalmad?
Jézus él, sír éjjele
Csak úgy reggelig takarhat.
Ott leszek, hol Uram van:
Ez az én bizodalmmal!*

Kívánom, hogy ne csak akkor gondolkozzunk el az élet adta nagy kérdéseken, amikor az élet rákényszerít bennünket, hanem minél hamarabb; hogy sokunkban erősödjön, növekedjen a feltámadás reménységébe vetett hitünk.

Blázy Árpádné

...MELYEN AZ ÉLET HALNI SZÁLLT, S MEGTÖRTE HOLTA A HALÁLT

Evangelikus énekeskönyvünk egyik legköltőibb és legfilozófikusabb mondatának tartom a „Királyi zászló jár elől” kezdetű énekünk ezen sorát. A középpont-

ban a kereszt áll, mint a keresztény hit tikteltjes szimbóluma. A vers nyelvtanilag rendkívül érdekes, játszik a szavakkal, az azonos és ellentétes értelmű szavak

között épít paradox ellentétet: az élet halni száll, halála a halált töri meg. Az élet, a nagybetűs Élet száll a keresztre meghalni: Krisztus. Az ő halála, áldozata képes egyedül végrehajtani ezt az abszurditást: a halál legyőzi a halált. Krisztusnak a győzelmes feltámadáshoz előbb meg kellett halnia, hasonlóan a búzaszemhez, melyről a példázatban beszél, s amely a föld-

ből kikelve az életet jelentő kenyeret adja sokaknak. Ezen ősi himnusz nyelvileg páratlanul gazdag sora Krisztus kereszteről és a feltámadás csodájáról Canterbury Anselmus híres mondatára emlékeztet: „Credo, quia absurdum est” (Hiszem, mert képtelenség).

Szávay László

ÖRÖMHÍR TEMETÉSEN

Még káplán koromban történt. Az egyik temetést követően beszélgetésbe elegyedtem a sírásókkal. Kíváncsi voltam, vajon mire gondolnak, miközben napjában több embertársukat elhantolják, s jelent-e nekik valamit a ravatal mellett temetésről-temetésre elhangzó evangélium örömhíre? Az egyik sírásó válasza igencsak elgondolkoztatott, s máig fülemben cseng:

- Atya, lehetek őszinte?
- Megtisztel vele!

– Tudja, hogy van ez. Mi azért kapjuk a fizetésünket, hogy elvégezzük a ravatalozást és a hantolást, maguk – papok – pedig azért, hogy szépeket mondjanak, és olyanokkal vigasztalják a gyászolókat, mint feltámadás, örök élet, mennyország, meg ehhez hasonlók.

– Ne haragudjon, Ön tényleg azt hiszi, hogy mi, papok pénzért hirdetjük az evangéliumot, a feltámadást és az örök életet?

– Miért, – nem? A halál után úgy sincs semmi, nem jött onnan még vissza senki!

A beszélgetés mélyen szíven ütött. Elgondolkoztam, miért ne lehetne a temetéseken a temetési énekeken kívül más énekeket is énekelni? Az ötletből azóta valóság lett. Sőt, ha egy hűséges gyülekezeti tagunktól, – kegyesebb szóhasználattal – egy „hívő” testvértől búcsúszunk, a szertartás legvégén, befejezésésként mindig a sokak által jól ismert és Händel lélekemelő dallamára írt 388-as számú énekünk első versét szoktuk elénekelni:

*Győzelmet vettél, ó, Feltámadott!
Dicsőséggel fényes a diadalod!
Magas égből szállt le angyali követ,
Hogy elhengerítse a nehéz követ.
Győzelmet vettél, ó, Feltámadott!
Dicsőséggel fényes a diadalod!*

Blázy Árpád

OLVASSUK-E A BIBLIÁT?

A Biblia évét indító hírlevelünk egyik felszólítása így hangzott: „Testvérem, olvasd a Bibliát!” Elgondolkodtam, hogy vajon olvassuk-e? Olvassuk-e egyénenként, és olvassuk-e mint gyülekezet. A következő sorozatunkkal szeretnénk a Biblia nyomába szegődni.

A bibliaolvasási szokások nyomába eredő tudósítónk rátalált többek között a vasárnap délelőtti gyermekbibliakör nagycsoportosaira. Kiderült róluk, hogy bizony nemcsak hallják-hallgatják a Biblia történeteit, hanem olvassák is őket. Egyik vezetőjük, *Bence Judit* számol be erről:

„Már jó pár éve tartottam bibliakört vasárnaponként, amikor rájöttem, hogy a gyerekek – bár sok bibliai történetet, idézetet ismernek – nem használják, nem forgatják a Bibliát. Persze lehet róla vitatkozni, hogy fontos-e ez egyáltalán, hiszen végül is az ige hallásból van, és ez talán különösen is igaz a gyerekekre. Óriási, ha egy családban a szülők rendszeresen felolvasnak a Bibliából, nem csak karácsonykor, vagy ha egy hittantanár elvárá-

zsolja őket a színes előadásával. Mégis fontosnak tartom, hogy a gyerekek idővel az eredeti forrással is találkozzanak, tapintásuk a papírt, bogarásszák a szavakat, vessek össze a különböző megfogalmazásokat.

A konfirmációs oktatás előtt álló „nagycsoportosok” már nem egy-egy történetet tanulnak, hanem inkább egy-egy témát járunk körbe, amihez több bibliai hely is kapcsolódik. Amikor először vetjük kézbe a Bibliákat, kiderült, hogy a legtöbbszörnek fogalma sincs arról, hol keressen egy-egy bibliai verset, ha nem adjuk meg az oldalszámot. (Még nemrégiben is előfordult, hogy vissza akartak küldetni egy selejt Bibliát velem, mert a 871. oldal után volt a 122. oldal. Ezek mind-mind jó alkalmak, hogy tisztázzuk a Biblia felépítését, szerkezetét.) Ahogy együtt keresséjük ezeket, lassan, tapasztalat útján kezdik megismerni magát a Bibliát. Ószövetség, Újszövetség, evangéliumok, levelek – nem könnyű eligazodni köztük, újra és újra elkavarodnak. De úgy

Gyülekezetünkben „A Biblia éve” keretében zajlott már az októberben megrendezett gyülekezeti hétvége is. A szombati gyermekprogram során a nagyobb hittanosok belekóstolhattak a „kódexmásolás” rejtelseibe, nehézségeibe. A hittanórákon más gyermekek által írt rövid imádságokat javították ki, kerekítették mondatokká, majd másolták át merített papírra. Az így elkészült „kódexekhez” illusztráció is készült.

látom, egyre jobban élvezik a „kutatómunkát”, megindul a versengés, ki találja meg hamarabb az adott igehelyet.

Aztán együtt felolvassuk a kijelölt részt. Persze van, aki nem szívesen olvas fel hangosan, azt nem hozzuk kínos helyzetbe. De nagyon sokan, és gyakran éppen a nehezebben kezelhető, izgágább fiúk igen szépen és örömmel olvasnak. Megtisztelőnek érzik, hogy tőlük hallhatjuk, ugyanakkor egy kicsit fegyvelmező eszköz is, mert nagyon kell koncentrálniuk.

Nekem is minden alkalommal sokat je-

lent a készülés. Sokszor érzem nyűgnek, és gyakran az utolsó estére hagyom, de amikor sikerül elmélyedni a szövegben, és hozzáolvasok a témához, mindig személyesen is sokat kapok. Ha többször szerepel ugyanaz a téma vagy akár ugyanaz a bibliai történet, akkor is mindig új megvilágításban kerül elélem, mindig más és más részlet vagy akár egy-egy szó válik hangsúlyossá. Ezt próbálom a gyerekeknek is – természetesen a maguk nyelvéen – továbbadni.”

-isz-

ISMÉT PÉTERREL, ADVENTBEN

Az elmúlt adventi időszakban a „Péter-sorozat” negyedik részét hallhattuk Blázy Árpád lelkésztől.

A Péter-sorozat folytatásaként vetítésel egybekötve három estén át „A Mester és tanítvány” címmel Péternek a mennyei dicsőséghez, a földi felsőbbséghez, és embertársaihoz fűződő kapcsolatát jártuk körül Máté evangéliumbeli történetek alapján.

Első alkalommal az ismert történetet, Jézus megdicsőülését hallottuk. „Jó nekünk itt lennünk”, szoktuk idézni a történetből, ha egy bensőséges lelki alkalmon vagyunk. De ahogy Péternek és társainak is le kellett jönnie a hegyről a mennyei dicsőségből, a megdicsőült Krisztust, Mózeszt és Illést látva, és Isten szavát hallva, úgy nekünk is vissza kell térnünk a világ sürgésébe.

Második este a földi felsőbbséghez való viszonyhoz kapott útmutatást Péter. Az én Mesterem nem rúgja fel a törvényt, tapasztalhatta Péter, amikor Jézus megfizette az adót, Pétert is erre biztatta. De ez csak a földi rend, mi egy másik ország

polgárai vagyunk. Számon tartjuk-e a mennyei királyságot, ahová tartozunk? Mi a kötődésünk az anyagiakhoz? Mindenünk Istentől van, semmit sem hoztunk a világba, nem is vihetünk ki semmit belőle. A „császárnak” meg kell adnunk, ami az övé, de Istennek megadjuk-e?

Hányszor bocsássak meg – kérdezte Péter a harmadik estén hallott történetben –, még hétszer is? Bizony, mi is Péterrel együtt gyakran kérdezzük ezt. Még hetvenszer hétszer is – válaszol Jézus. Felesleges számolnunk, hogy mikor érzük el a 490. megbocsátást, mert ez azt jelenti, hogy végtelenszer, vagyis mindig bocsásunk meg a családban, munkahelyen, bármilyen közösségben. A megbocsátás belülről fakadó „szívügy” legyen, és akkor mi is kérhetjük az Úr bocsánatát. Mindnyájan tudjuk, hogy ez a legnehezebb parancs, pedig az arany szabály is ezt tanítja, „amit szeretnétek, hogy az emberek tegyenek veletek...” Jó volt megint találkozni az esendő Péterrel.

Mády Rezsőné

BESZÉLGETÉS PANOV APÓVAL – AZAZ INTERJÚ ITTZÉS ESZTERREL

Gyülekezetünk hittanosai, konfirmandusai, ifisei Panov apó meséjét adták elő szenteste a karácsonyi díszbe öltözött templomban. A címszerepet játszó Ittzés Esztert kérdeztük a szerepválasztásról és az előadásról.

– Kedves Eszter! Hogyan lettél Te Panov apó? Magad választottad ezt a szerepet?

– Igen, szerettem volna Panov apót eljátszani. Nem sokan vállalkoztak ennek a hosszú szövegnek a megtanulására, és így a jelentkezők közül végül én kaphattam meg a szerepet.

– Hogyan tanultad meg a szövegedet? Sokat kellett magolnod?

– Először elég nehezen szántam rá magam a tanulásra, de aztán sikerült összedennem magam. Olvasgattam, fel-

mondtam a szüleimnek, a végefelé már rendszeresen kikérdezett édesapám. Mire eljött az előadás, megtanultam a szöveget.

– Nem volt furcsa neked egy öreg bácsit játszani? Végül is nem túl testhez álló...

– Egyáltalán nem, könnyű volt beleélnem magam. Már alakítottam korábban mindenféle figurát, karácsonykor és anyák napján többször is szerepeltem a templomban.

– Mit gondolsz a jelenetről? Mit jelentett neked?

– Nagyon kedves ez a mese, ismertem már könyvből. Jól írta meg az író (Lev Tolsztoj dolgozta át egy orosz népmeséből – M. E.), nagyon jól formálta meg Jézus szerepét a különböző emberekben. Tetszik nekem a mondanivalója, meg az is, hogy a szeretetről szól.

– Milyen volt maga az előadás? Izgultál?

– Egy kicsit izgultam, de minden jól sikerült, komolyabb hiba nélkül.

– A jelmezeket honnan szereztétek? Ti vittétek őket?

– Igen, mi választottuk ki, hogy mit veszünk fel.

– Úgy tudom, Blázy Márti nénitől szoktak valamilyen ajándékot kapni azok, akik szerepelnek a karácsonyi jelenetben. Most is volt valami jutalmatok?

– Márti néni évről évre elvisz minket moziba az előadás után, ez nagyon kedves ötlet tőle. Most is megnéztünk együtt egy filmet.

– Köszönöm szépen a beszélgetést!

Mátya Erzsébet

HOLDBELI CSÓNAKOS

December 29-én maradandó élményben volt része a tanácstermet megtöltő lelkes közönségnek. Gyülekezetünk színjátszó köre hosszú készülődés után adta elő Weöres Sándor *Holdbeli csónakos* című mesejátékát. Nem tudom, más hogy van vele, de én szeretek színházba járni. Van annak egy különleges hangulata, amikor elhalkul a nagy zsbongás, elkezdődik a darab, aztán magával ragad, a szünetben meg lehet beszélni, kinek mi tetszik és mi kevésbé, és a végén a nagy taps. Sokak szerint a taps a legjobb része az egésznek. Az pedig külön lelkesít, ha személyesen ismerem a szereplőket.

Ezen az estén a tanácsterem színházzá változott, és már nem először. Érdekes volt a „másik oldalról” szemlélődni, ezúttal nem a kulisszák mögül, hanem ténylegesen nézőként. Korábban ugyan olvastam a darabot, de előadva sokkal nagyobb élményt jelentett! Ez főleg a lelkes színészi játéknak volt köszönhető, és itt most sorolnom kellene a neveket, de nem teszem, mert nem tudok és nem is szeretnék kiragadni egyes szereplőket. Rengeteg jelenetet még most is tisztán látok magam előtt, mert olyan szellemes szöveg volt benne, vagy annyira összeforrt a szerep és a szereplő egyénisége, vagy óriási lélekjelenléttel oldottak meg egy-egy bakit, így aztán újabb jópofa pil-

lanatok következtek. Egy-egy dallam mostanában is eszembe jut és napokig nem megy ki a fejből.

A cikk elején lelkes közönségről beszéltem, ezt valójában a szereplők fogalmazták meg így: „Olyan lelkesek voltak, minden poénon nevettek, és nagyon megtapsoltak minket.” Aztán megnyugtattam őket, hogy ez nem udvariaskodásból történt, hanem tényleg nagyon tetszett mindenkinek. A legifjabb néző egyébként hároméves volt, és tekintve, hogy az előadás két felvonásból állt és 8 óra után lett vége, a darab nem lehetett akármilyen, ha így lekötötte a kislány figyelmét!

Néhányan elhatároztuk, hogy megnézzük a Nemzeti Színházban is a musicalt. Kíváncsi vagyok, milyen lesz, de szinte biztosra veszem, hogy a kelenföldi előadás jobban fog tetszeni. Mert ezt a MI gyülekezetünk színjátszó köre adta elő, és lehet, hogy (a szereplők szerint) voltak benne bakik, de nagy örömet szerzett sokunknak! Különben is, miért ne lehetnék elfogult?

Inotai Dóra

„Azután ugyanazt a hangot hallotta, mint előző este, bár hogy honnan jött, nem tudta volna megmondani: – Éheztem és ennem adtál, szomjaztam és innom adtál, jövevény voltam és befogadtál. Miközben ezeken az embereken segítettél, Panov apó, velem tetted azt.”

(Panov apó karácsonya, Lev Tolsztoj népmesefeldolgozása, részlet)

GYEREKZENÉSZEK A CSALÁDI ISTENTISZTELETEKEN

Rendszeresen szolgáló gyerekek – ez így szokatlanul hangzik, hiszen sem a rendszeresség, sem a szolgálat általában nem jellemző a gyerekkorra. Ezek amolyan megtanult, szép felnőtt tulajdonságok. Mégis, van Kelenföldön egy kis gyerekcsoport, akik immár évek óta valóban rendszeresen szolgálnak. Ismerjük meg közelebbről ezt a szokatlan jelenséget: a családi istentisztelet ifjú, 12-14 éves zenészeit!

Bence Kata fagottozik, Ittész Aliz altfuru-lyázik, Végh Anna szopránfuru-lyán ját-szik, Végh Juli hegedül, Zala Luca pedig fu-volázik minden családi istentiszteleten. Fél órával a kezdés előtt már megérkez-nek, behangolnak, kicsit gyakorolnak, el-hessegetik a kistestvéreket, átgondolják, hogy a liturgia mely pontján kell majd felállniuk, és fél tízkor készen állnak a zenélésre. Komolyabb szerepük az isten-tisztelet első felében van, vagyis a három liturgikus éneket kísérik. Korábban taizéi énekeket játszottak, újabban pedig a ha-

gyományos korálokat kísérik. Kifejezet-ten erre az öt hangszerre írt feldolgozás-ban játsszák az énekeket, karnagyunk hangszerelésében. Ehhez jön még rend-szeresen egy-egy új kíséret, amivel a gyülekezet főénekét kísérik. A feladatuk tehát nem is olyan könnyű, noha már igen rutinosá váltak!

Mivel ők indítják el a gyülekezet ének-lését, és ők is a kísérők, ezért nagyon fon-tos a jó tempó és a határozott hangerő. Ha hibáznak – bár ritkán teszik –, rögtön tovább kell játszaniuk, hiszen a gyüleke-zet nem vár a javításra. Ráadásul az egész családi istentisztelet többek között nekik is szól. Tehát azt is meg kellett tanulniuk, hogy nem felkért vendégelőadók, hanem belső szolgálattevők, akik zenélés után kicipelik a kottatartójukat, visszaülnek a padba, és figyelik a predikációt.

Hogyan alakul ki egy ilyen komoly „munkaág”, egy ilyen jó kis csapat? Egy-részt nem most kezdték a zenélést: aki

nem óvodás kora óta zeneiskolás, az is öt-hat éve játszik. Másrészt az „együttes” és az elköteleződés évek alatt alakult ki, mindig egy kicsit bővülve, eleinte felnőtt segítséggel megtámogatva. Mára már nem is kell telefonálgatni, mindenkinek természetes, hogy jön, és csak gyerekekből áll a zenészcsapat (noha egy kis karvezetői segítséggel kell a kiálláshoz).

Hogyan látják ők mindezt? „Kiküldött tudósítónk” megpróbálta szóra bírni őket, de úgy látszik, ők inkább a hangjegyek nyelvén szólnak hozzánk. Némi unszolásra annyit azért elmondtak mosolyogva, hogy „úgyis itt lennénk a családi istentiszteleteken, így legfeljebb egy kicsit korábban jövünk”. Azért az a gyánúnk, hogy ha nagy nyűg lenne, nem le-

hetne olyan könnyen rávenni őket ilyenre.

Kata tehát bármit lejátszik, csak néha még elfárad a bokájától a feje búbjáig érő fagott súlya alatt; *Aliz* izgul, hogy pontosan mit és mikor és hol és melyik furulyán kell lejátszani, de aztán mindig tökéletesen sikerül; *Anna* csak játszik és játszik a magas hangú szoprano furulyáján, és nem tudja abbahagyni, mert vérbeli zenemanó; *Juli* a komoly stabilitás, akire építeni lehet, csak ne bökjön hasba a vonóval senkit; *Luca* pedig – még ha izgul is – mindig pontosan és csillogóan elindítja az éneklést a fuvolájával. Köszönjük nektek, kelenföldi muzsikusok!

BJ, ISz

ÁLDOZATI VASÁRNAP TEMPLOMUNKÉRT ÉS KÖZÖSSÉGÜNKÉRT

Ahogy már Hírlevelünk előző számaiban is előkerült, a templomszentelés idei 80. évfordulójára szeretnénk az épület külső tatarozásának hátralevő részét egyben elvégeztetni. Ez a munka nagyobb léptékű lenne, mint az elmúlt időszakban egy-egy év alatt elvégzett felújítás (a költségek várhatóan elérik az 5 millió Ft-ot), ezért szükség lesz közös anyagi áldozatvállalásunkra. Így gondoltunk arra, hogy több vidéki gyülekezethez hasonlóan mi is kijelölünk egy vasárnapot, amikor nagyobb adakozásra hívjuk a Testvéreket.

Idén ez a vasárnap **2008. április 6-án lesz, húsvét után két héttel**. Névvel el látott, de akár név nélküli borítékokban is hozhatjuk adományainkat, amelyeket összegyűjtünk, és Isten áldását kérjük rájuk közös imádságban. Aki előre tudja, hogy nem tud részt venni istentiszteleteinken ezen a vasárnapon, az befizetéssel, átutalással is eljuttathatja adományát a hivatalba.

Kérjük a kedves Testvéreket, hogy készüljenek erre az anyagi áldozatvállalásra.

Az egyházközség elnöksége

BESZÉLGETÉS DR. BLÁZY ÁRPÁDDAL GRYNAEUSRÓL

Az elmúlt időszakban gyülekezetünk két lelkésze és több szolgálattelveje zárta sikeres védéssel doktori kutatómunkáját egyházi témakörben. Ezúttal Blázy Árpádot kérdezzük kutatásairól, eredményeiről.

– Kedves Árpád! Gratulálunk „A humanista Simon Griner (Grynaeus) és Buda (1521–1523) – adalékok a magyarországi reformáció kezdetéhez” című doktori értekezésed megvédéséhez.

Magától adódik az első kérdésem: miért is szánja el magát a doktorálásra az ember? Hiszen egy ilyen lépés rengeteg munkát és fáradságot jelent. Tehát?

– Mindenekelőtt köszönöm a gratulációt! A gyülekezeti szolgálat mellett valóban nem kis feladat egy doktori értekezés elkészítése. Mindenkinek van ugyanakkor valami kedves időtöltése, hobbija. Nálam is így kezdődött. Adódott egy kedves egyháztörténeti téma, amivel több, mint másfél évtizeddel ezelőtt kezdtem el foglalkozni. Ahhoz, hogy ebből végül egy disszertáció kerekedett, igazi biztatást mintegy öt évvel ezelőtt, már kelenföldi lelkészként kaptam. A gyülekezet sokféle és igen sokszínű kisközössége között van egy számomra nagyon kedves baráti társaság, akik idekerülésemet (2001) követően nem sokkal meghívtak maguk közé, sőt atyai módon be is fogadtak. Amikor az egyik alkalommal szó került témámról, amivel addig – mint már mondtam – csak kedvtelésből foglalkoztam, szinte rám pirítottak: „hogyan lehet, hogy ezt még nem írtad meg?”

– Kíváncsi lennék arra, hogyan találtál rá a témára? Mindig is foglalkoztatott, vagy a „véletlen” folytán botlottál bele?

– Simon Grynaeus (1494/95–1541) sze-

mélyével szó szerint egy „véletlen” folytán kerültem kapcsolatba. Egy adminisztrációs hiba folytán az immár elnyert oxfordi ösztöndíj (1988/89) helyett kárpótlásul, az 1988-ban először meghirdetett bázeli Reicke-Stiftung ösztöndíját kaphattam meg. Grynaeust Bazelben a város egyik tudós reformátoraként tartják számon, hazai egyháztörténetünkben pedig – egy forrásokkal nem éppen bizonyítható kijelentés alapján – a lutheri tanok egyik első magyarországi hirdetőjeként, egész pontosan a budai Boldogasszony-templomhoz (a mai Mátyás-templom elődje) tartozó iskola rektora-ként.

– Tudom, hogy szinte reménytelen több száz oldalt összefoglalni, mégis tudnál néhány mondatot szólani a mezei hírlévélolvasónak a kutatási témád lényegéről?

– A humanista tudós nyelvész, Simon Grynaeus élete és munkássága igen sok izgalmas eseményt, felfedezést, utazást és egyebet rejt magában. Személye és műve ugyanakkor közel sem annyira ismert, mint például a nagy reformátoroké (Lutheré, Kálviné, Zwinglié, vagy éppen Melanchthoné). Mégis aligha volt a reformáció első két évtizedében olyan döntő és fontos esemény, amelyhez valamilyen szállal ne kötődött volna. Jóllehet saját, helvét irányú reformatori meggyőződéséről teológiai értekezést vagy vitairatot soha sem írt, neve érdekes módon mégis felkerült az 1559-ben először kiadott Index Librorum Prohibitorum jegyzékére.

Grynaeus nem kevésbé izgalmas a magyar reformáció története szempontjából sem. Ahogy utaltam már rá, tanári

pályája elején Budán (1521–1523), a kor-szak talán legnevesebb magyarországi városi iskolájában oktatott iskolamesterként, már tudatos humanista és reformátori szellemben. A régebbi irodalom és hagyomány szerint diákjai között ott találjuk az ifjú Dévai Mátyást is.

Idővel azonban kiderült, hogy egyáltalán nem magától értetődő, hogy Grynaeus járt Magyarországon, pontosabban Budán. S ha járt is, akkor vajon mikor és milyen céllal érkezett hazánk akkori székvárosába? Eltérnek ugyanakkor az egyes kutatók utalásai arra nézve is, hogy Grynaeus mikor hagyta el Budát, és mikor érkezett innen a reformáció fellelegvárába, Wittenbergbe? Mindmáig kérdés továbbá, hogy Grynaeus egyedül, vagy másodmagával, a későbbi wittenbergi, majd jénai egyetemi tanár Winsemius-szal érkezett-e a magyar fővárosba. A kérdések, kérdőjelek tovább folytatód-
nak: biztos-e, hogy Grynaeus a neves budai (német) humanista iskola rektora volt, mivel erre nézve sem egységes a szakirodalom. Nem kevésbé izgalmas kérdés, vajon milyen kapcsolat fűzte Grynaeust Buda akkori humanista és köztudottan az új tanokra nyitott, reformszellemű szereplőiehez, mint pl. Bartholomeus Francfordinus Pannoniushoz, Konrad Cordatushoz, Johannes Kreslinghez, vagy éppen Brandenburi György őrgrófhhoz. Az oktatáson túl, vajon mivel tölthette szabadidejét az ifjú humanista? Mondhatunk-e valami konkrétabbat Grynaeus és a Corvina-könyvtár vonatkozásában?

– Csak hogy megpróbáljunk elképzelni egy ilyen folyamatot, kérlek, vázold, hogy hány helyen zajlott a kutatásod? Milyen könyvtárakat, internetes lelőhe-

Simon Grynaeus
(gouache, papíron, 1530/1550)

lyeket, levéltárakat kellett felkeresned? Hallottam, hogy a Fekete-templomnál is találtál valamit!

– Ösztöndíjas éveim alatt mindennek előtt a bázeli és a tübingeni egyetemi könyvtárak levél-, illetve irattáraiban, itt-hon pedig az OSZK régi nyomtatványok tárában és irattárában kutathattam. Az internetet – témám igencsak speciális volta miatt – inkább csak mint kiegészítő eszközt tudtam használni, így például azt a 25 kötetes Biographisch-Bibliographische Kirchenlexikont, amelyben a kor-szak majd minden fontos szereplőjére vonatkozólag megtalálhatóak a legfrissebb és legfontosabb adatok, információk (www.bautz.de/bbkl).

A tavaly április végén Sepsiszentgyörgyre szervezett testvérgyülekezeti kirándulásunk első napján megtekintettük többek között a brassói Fekete-templomban lévő kiállítást is. Itt lettem figyelmes az egyik tárlóban felsorakozta-

tott reformáció korabeli kartográfusnévsorra, benne Peter Apian (1495 v. 1501–1552), Johannes Honterus (Brassó reformátora, 1498–1549), Wolfgang Lazius (1514–1565) és Sebastian Münster (1488–1552) nevére. Közülük az első kettő – többek között – Bécsben végezte középfokú tanulmányait, és ez érdekes módon egybeesik Grynaeus bécsi tartózkodásának utolsó éveivel (1519–1520). Írásos forrás – eddig – nem lévén, csak feltételezhetjük, hogy Griner (Grynaeus) is oktatta őket. Mindenesetre elgondolkodtató, hogy Apian már 1520-ban megjelentette első kiadványát, egy világtérképet (Bécs, 1520), Honterus pedig – miután Krakóban sajtó alá rendezte híres Kísérlet az ismert világ földrajzi leírására (Rudimenta Cosmographiae, 1530) című művét – Bázélbe ment (Grynaeus 1529 tavaszán került az itteni egyetemre). Grynaeus 1532-ben jelentette meg a később számos újabb kiadást megért, nagy sikerű gyűjteményes földrajzi művét *Novus orbis regionem et insularum veteribus incognitarum...* címmel (Bázel, 1532). 1544-ben jelent meg (ugyancsak Bázélben) Sebastian Münster *Cosmographia* című nagyszabású földrajzkönyve: Münster az 1520-as években Grynaeus tanártársa volt Heidelbergben, majd ezt követően Bázélben.

– Biztosan volt olyan forrás, amelyik csak idegen nyelven állt rendelkezésre. Milyen mértékben kellett ezeket használnod?

– A korabeli források megértéséhez elengedhetetlen a latin nyelv ismerete, ebben azonban több nyelvtanár is segítségemre volt, mivel a humanisták latin nyelvhasználata igen sajátos és jóval szövevényesebb, mint a klasszikus latin szerzőké. A Grynaeus-szal foglalkozó eddigi szakirodalom pedig elsősorban német nyelvű, de életének egy-egy izgalmasabb epizódját (pl. az 1531 második negyedévében tett angliai tanulmány- és kutatókörútját) angol történészek is taglalták már.

– Lesz-e valami folytatás? Nehéz csak úgy abbahagyni egy ilyen nagyívű munkát...

– Grynaeus életútja – a budai tartózkodásán túl – még sok izgalmas, részleteiben még kutatásra váró eseményt és nyitott kérdést rejt magába. Gondolok itt például 1527-ben a Lorsch-i bencésmonostorban történt felfedezésére, amikor megtalálta Livius 145 kötetes *Ab urbe condita* című főművének öt, addig még ismeretlen kötetét, vagy az 1531-es angliai tanulmány- és kutatókörútjára, vagy arra, hogy 1534/35-ben aktívan részt vett a tübingeni egyetem megreformálásában. Azaz amennyire időm engedi a gyülekezeti szolgálat mellett – mint eddig is –, mindenképpen szeretném tovább folytatni a vele való foglalatosságot.

– Köszönöm, és Isten áldja további munkádat, életedet!

Ittzés Szilvia

BÖJTI SZOROZAT

Idei böjti sorozatunkat **2008. március 17–19.** között tartjuk, nagyhét első három napjában gyülekezetünk tanácstermében 18 órai kezdettel. A sorozat címe: „Elmúlt a régi, kezdhetem az újat...” Az alkalmakat **Zászkaliczky Pál ny. evangélikus lelkész** tartja.

KÉPEK GYÜLEKEZETÜNK ÉLETÉBŐL

A legkisebbek farsangja

Farsangi hangulat

TÉVÉS ISTENTISZTELET

A Magyar Televízió egyenes adásban istentiszteletet közvetít templomunkból **2008. március 16-án** 11 órakor, virágvasárnap ünnepén. Igét hirdet: Joób Máté igazgató lelkész.

A közvetítés zavartalansága miatt feltétlenül arra kérjük a testvéreket, hogy negyed órával korábban, háromnegyed tizenegykor foglalják el helyüket a templomban.

Ökumenikus imaheti alkalom a baptistáknál

Sütés a játszóházban

Tánc tanulás az ifjúsági farsangon

Szenteste Farkasréten: közös istentisztelet a reformátusokkal

GYÜLEKEZETI HÉTVÉGE BALATONSZÁRSZÓN 2008. ÁPRILIS 18–20.

Téma: Gyülekezetünk a Biblia tükrében

Program: péntek 18 órától vasárnap ebédig

Gyermekeknek külön foglalkozások, szombat délután pihenés, kirándulás

Helyszín: Evangélikus Konferencia és Missziói Otthon

Balatonszárszó, Jókai u. 41. – <http://balatonszarszo.lutheran.hu>

Jelentkezni a vasárnapi 11 órás istentisztelet után Mády Rezsőné gondnoknál, illetve hétköznap irodai időben a lelkési hivatalban lehet 1000 Ft/fő előleg befizetésével. A részvétel költsége: felnőtteknek 4150 Ft/nap, 3-18 év közöttieknek és nyugdíjasoknak 2600 Ft/nap, három éves korig ingyenes. (A hétvége két teljes napnak számít.) Kérjük, akiknek megterhelő lenne a részvételi díj, azok jelezzék ezt Joób Mátnak.

Szeretettel hívunk mindenkit
az idei böjti sorozatunkra, melyet

„Elmúlt a régi, kezddetem az újat...”

címmel tartunk 2008 március 17–19. között
(nagyhét első három napja)
18.00 órától a gyülekezeti tanácsteremben
(Bp.-Kelenföldi Evangélikus Egyházközség
1114 Bp. Bocskai út 10.).

Az alkalmakat Zászkaliczky Pál
ny. evangélikus lelkész tartja.

SZÁRSZÓI KEDVCSINÁLÓ

Íme néhány tömör vélemény a tavalyi szárszói gyülekezeti hétvégéről két fiatal, Blázy Márti és Harmati Dóri gyűjtésében – kedvcsinálónak az ideihez. (Zárójelben a véleménymondók életkora található, akik jól mutatják, hogy a gyülekezet milyen széles rétegeit hozta össze a hétvége.)

„Attól félttem, hogy egy csomó idegen ember lesz, ehelyett csupa-csupa ismerőssel találkoztam. Nagyon tetszett az egész.” (43)

„A közösség, a bábjáték, mind-mind nagyon jó volt. És az ifisek is nagyon kedvesek voltak!” (14)

„Nagyon jó volt fürödni a Balcsiban,

szép volt az idő, és sokat lehetett „kisbabázni” és a barátokkal lenni.” (14)

„A sok kisgyerek, a kisgyerekek zsvivaja: ez volt a legszebb!” (75)

„Nagyon jól éreztem magam. A báb-előadás volt a legjobb!” (5)

„Nem gondoltam volna, hogy ennyi programba be tudunk kapcsolódni a kisgyerekeink miatt, de a lelkes babázó nagylányok és fáradhatatlan ifisek lehetővé tették ezt. Sok új családdal is megismerkedtünk.” (32)

„Minden szép és jó volt, nagyon jó volt a szállás, nagyon jól éreztem magam!” (45)

OLVASSUK-E A BIBLIÁT? – II. RÉSZ A BIBLIA NYOMÁBAN KELENFÖLDÖN

A bibliaolvasási szokások nyomába eredő tudósítónk rátalált a házaspárok körére is, akik havonként ülnek össze a Biblia fölött. Kiderült rólok, hogy nincs is olyan, hogy „a” Biblia, mert szinte ahányan vannak, annyiféle bibliát forgatnak: van a jól ismert új fordítású Biblia persze, meg hozzá néha a régi fordítású is. Ezek mellé kerül egy ún. „magyarázós”, egy „magyarázós-képes”, egy „katolikus”, egy hagyományos holland nyelvű, egy modern angol nyelvű és még felbukkanhat más is. Így áll össze a szöveg, amit együtt próbálnak értelmezni, mindig más-más felkészülése nyomán. Idén a Zsidókhoz írt levelet veszik végig, erről számol be Harmati Cili:

„Nem mondom, hogy könnyű volt, főleg az első alkalommal, még néhány évvel ezelőtt. Hát, akkor azt gondoltam, hogy legszívesebben eltűnnék innen, csak ne kelljen erről az ígéről kiselőadást tartanom papok és hatodévesek előtt. Ráadásul beleestem abba a csapdába,

hogy ahelyett, hogy hagytam volna, hogy haddon rám a szöveg, megnéztem az internetet, ahonnan persze elárasztott az igemagyarázatok özöne. Ez is eléggé összekavart. Idén azonban már meg tudtam szűrni az információt, mert végül is „csak” egy református kommentárt néztem át, amit édesapám ajánlott.

Péntek reggel még nehezen hittem, hogy elő fogok tudni állni bármivel aznap este. Tanítottam egész délelőtt, aztán összeszedtem az összes gyerekként, aztán egy szokásos – uzsonnáztatással, különórakkal, leeresztéssel tarkított – „négygyerekes” péntek délután nekiálltam; és végül úgy éreztem, érdemes volt venni a fáradságot a készülésre. Nem is annyira a jó beszélgetésre sikeredett, izgalmas este miatt, hanem amiatt, amit a szöveg, az ige adott nekem. Egyszer csak átláttam az összefüggéseket és megvilá-

gosodott az üzenet. Ha csak ülök és hallgatom más valaki magyarázatát, biztos, hogy nem ragad meg annyira, mintha én magam küzdöm végig a megértés útját.

Végül is a nehézségek ellenére hálás voltam érte.”

-isz-

HÁZIASSZONYOK KERESTETNEK

A hó eleji szeretetvendégségek gyakori részvevői előtt ismert, hogy a vendéglátásban asszonytestvérek vesznek részt: a süteményt hozzák, a felszolgálásban és elpakolásban segítkeznek. *Mindenkire évente egy alkalommal kerül sor.* A szolgáló testvérek hosszú évek óta ugyanazok, ami azt is jelenti, hogy egyre idősebbek is, sokan 80 éven felüliek. Van, aki korára való hivatkozással rögtön le is mondja a

részvételt, amikor megkapja a levélkét a közlő szeretetvendégségről.

A gyülekezetben valószínűleg többen is vannak, akik szívesen bekapcsolódnának ebbe a szolgálatba. Várjuk jelentkezésüket a lelkészknél vagy az iratterjesztésben névvel, címmel, telefonszámmal.

Köszönjük szépen!

Mády Rezsőné

ÉLETJEL A KÉZIMUNKAKÖRRŐL

Ma, amikor már mindent meg lehet venni, ha akarjuk, készen kapjuk ételeinket, használati- és dísz tárgyait, az alkotás öröme lassan kivész belőlünk. Minden eladó, minden megvásárolható, s a média is azt harsogja: menj, vásárolj, költsd a pénzed, hiszen tiéd a világ, a tálcán nyújtott sok földi „kincs”, élj vele, vásárolj, akár hitelre is!

Aki azonban megcsömörlik ettől a világtól, s nem nyújt örömet számára a sok egyforma ruha, „egyenlakás”, benne ugyanaz a terítő, váza és egyéb dísz tárgy, akkor előbújik belőle valamiféle konok elszántság, s nem áll be a sorba, mert neki ez már nem kell!

Nos, ha elkezdünk töprengeni azon, hogy mit is csináltak az eleink a hosszú téli estéken, mikor még a TV nem töltötte be a fő helyet az otthonaikban, s miért

tűntek számunkra ők boldogabbnak mint mi, akkor hamar rádöbbenünk, hogy ők együtt voltak, olvastak, meséltek, beszélgettek, de közben mindig „járt a kezük”, pörgött a rokka, dolgozott a szövőszék is.

Alkotó-teremtő, vizsgáztató emberi kapcsolatok, beszélgetés, egymásra odafigyelés jellemezte ezeket az estéket. Örömet leltek az együtt létben, s ezáltal közelebb kerültek egymáshoz és egyben a Teremtőhöz is.

Sajnos ma már kevesen vannak, akik részesei lehetnek gyerekként ezeknek az estéknek, s elleshették az Öregek tudományát, de mindenki kapott az Úrtól valamilyen képességet, talentumot, melynek kamatoztatása és továbbadása kötelessége.

Ideje lenne felismernünk, hogy a környező világ káros hatásai ellen csak kis

közösségek nyújtanak megfelelő védelmet, de egyben sok ilyen kis közösség képes átfórnálni akár az egész világot is. Ehhez azonban tovább kell adnunk értékeinket, bármilyen szerénynek is érezzük azokat. Ezeket a Teremtőtől kaptuk, s százszoros ajándék az is, hogy általa mi is teremthetünk. Tudásunk továbbadása pedig egyenesen kötelességünk.

Bármerre jártam és járok ma is kis hazánkban, mindig megcsodálom az adott táj megőrzött néphagyományát, s annak megtartó erejét (oltárterítők, vázák, kancsók, faragott tárgyak, stb.).

Csodálom, ahogy a nénik a kapujukban ülve árulják a kézimunkájukat, s közben már készítik a következő portékát is.

Kicsiben mi is ezt tesszük a mi kis kézimunkakörünkben. Ki-ki képessége és kedve, no meg ideje szerint alkot, teszi a dolgát, mert alkotni öröm, s ha az elkészült „mű” örömet szerez másnak is, akkor el-

értük célunkat, hiszen egyfelől ránk emlékezteti, sugározva azt a szeretetet is, melyet „beledolgoztunk”, másfelől hálás szívvel megköszönhetjük általa az Istennek, hogy az örömszerzést számunkra lehetővé tette.

Sajnos a kézimunkakörünk még messze elmarad nagyszüleink estéitől, de van, és vár Téged is, hogy bekapcsolódj a közösségi életbe!

Így hát arra biztatok mindenkit, hogy bátran vegye kezébe a horgoló-, illetve kötőtűt, hímzőfonalat, s vegye elő régen tanult tudományát, vagy kezdje ma el tanulni közöttünk – higgyék el, megéri!

Mocskonyiné J. Zsuzsa

A GYÜLEKEZET ZÖLDÍTÉSE (2.)

MIÉRT VAN SZÜKSÉG GYÜLEKEZETI KERÉKPÁRTÁROLÓRA?

A tavaly áprilisi szárszói gyülekezeti hétvége után elkezdtünk beszélgetni arról, hogy a kelenföldi evangélikus gyülekezet milyen módon mutathatná meg, hogy valóban felelősséget érez környezetünk védelméért. A hírlevél őszi számában azt tárgyaltuk, mit tehetnénk a gyülekezetben keletkező hulladék mennyiségének csökkentéséért. Most egy hasonlóan fontos témával folytatjuk.

Az osztrák evangélikus és katolikus egyház idén már negyedik alkalommal hirdette meg autóböjtjét. Azzal a felhívással fordultak egyházuk tagjaihoz és a teljes osztrák közvéleményhez, hogy

hamvazószerdától húsvét vasárnapig 40 napra hagyják az autójukat a garázsban. Járlanak gyalog, kerékpárral, buszszal vagy villamossal, vagy legalább hárman-négyen közösen, egy autóval induljanak munkába, hogy minél kevesebb széndioxid kerüljön a légkörbe. Adjunk lélegzetvételnél szünetet a klímának! – hirdeti a felekezeti közti kezdeményezés. Ausztriában régóta tudják, hogy a közlekedés és a szállítás milyen súlyos problémákat okozhat az ország lakóinak. A nyolcvanas évek végén, mikor mi még csak titokban álmodoztunk arról, hogy bekapcsolódhassunk a „szabad világ” vérkeringé-

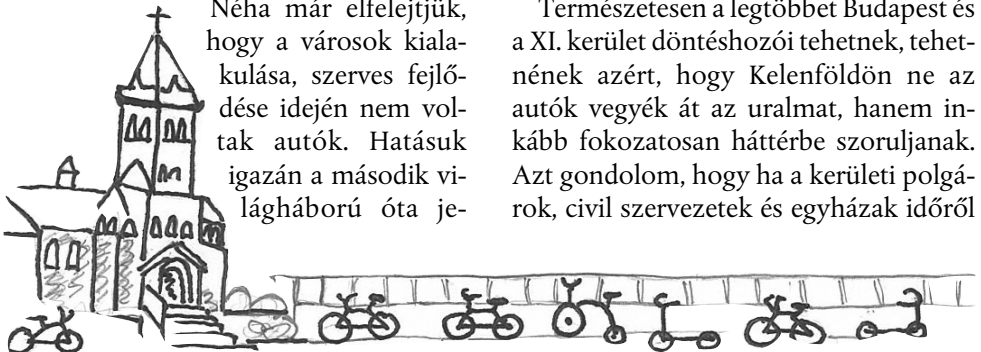
sébe, Ausztriában már jelentős tiltakozás bontakozott ki a közúti átmenő forgalom ellen. Az útdók hatására egyre több kamion vonaton utazik keresztül az országon, de ha megállunk egy osztrák autópálya mellett és megfigyeljük, amint a kamionok hosszú sorokban szállítják a kutyaeledelt és ásványvizet nyugatra, velük szemben meg a kutyaeledelt, ásványvizet és autókat keletre, akkor mélyen átélhetjük, hogy milyen őrült világban élünk. Amíg az Európai Unió egyik legfőbb alapelve a tőke, az áruk és a szolgáltatások szabad áramlása, addig a globális éghajlatváltozás elleni küzdelmet talán a leglényegesebb ponton bénítjuk meg.

Am Ausztriában jó példákkal is találkozhatunk. Bécs belvárosából nincs ugyan teljesen kiltlva az autóforgalom, de mindent megtesznek azért, hogy a gyalogosoké és a kerékpárosoké legyen a főszerep. Nem pusztán a véletlen műve, hogy a Ringen belül egy csendes utcában dolgozik évtizedek óta Hermann Knoflachner, a Bécsi Műszaki Egyetem Útépítési és Közlekedéstudományi Intézetének igazgatója. Ő az, aki odahaza és a világ nagyvárosainak katedráin kérlelhetetlen következetességgel bizonyítja: az autók saját javukra és az egész emberi kultúra kárára alakítják át a településeket.

Néha már elfelejtjük, hogy a városok kialakulása, szerves fejlődése idején nem voltak autók. Hatásuk igazán a második világháború óta je-

lentkeznek. A városvezetőknek el kell dönteniük, kinek az érdekeit szolgálják. Az autós közlekedés költséges, szennyező, életveszélyes, hatékonysága rossz. A közérdeket a tömegközlekedés szolgálja. Meg a kerékpározás. Koppenhágában természetes, hogy nemcsak a tisztviselők, de több miniszter is kerékpárral jár munkába, sok képet láthattunk azokról az amszterdami apákról és anyákról, akik esőben is kerékpáron fuvaroznak egy-két gyereket, Bécs meg azzal mutat példát, hogy kidolgozott egy olyan kerékpárberlési rendszert, ami egyszerű, vonzó, és a hírek szerint most már ellopni sem könnyű a bringákat. Az említett városok jó példát mutatnak arra, hogy ha egy város (vagy legalább egy nagyobb városrész) közlekedése nem az egyéni autóhasználaton, hanem a tömegközlekedésen és a kerékpározáson alapul, akkor ott sokkal kellemesebb élet. Nem kell tehát feltétlenül a globális éghajlatváltozás elleni küzdelemre gondolni ahhoz, hogy az ember a közösségi közlekedés és a kerékpározás barátjává váljék. Aki egyszerűen szereti a csendes sétákat, a jó levegőt vagy esetleg a jó hangulatú kávézásokat az utcák felé kitérülő presszóban, az önző módon is dönthet úgy, hogy lemond az autózásról.

Természetesen a legtöbbet Budapest és a XI. kerület döntéshozói tehetnek, tehetnének azért, hogy Kelenföldön ne az autók vegyék át az uralmat, hanem inkább fokozatosan háttérbe szoruljanak. Azt gondolom, hogy ha a kerületi polgárok, civil szervezetek és egyházak időről

időre hangot adnak annak, hogy ők a gyalogosok, a kerékpárosok és a közönségi közlekedés pártján állnak, akkor ennek hosszú távon – a látszat ellenére – meglesz az eredménye. Ebben a szemléletváltásban a kerékpár jelképes eszköz. Ha a gyülekezet tagjainak vasárnap délelőtt nem az jut eszükbe, hogy most végre nincsenek dugók, így nyugodtan autózhatnak, hanem 10 perccel előbb elkészülnek, és biciklivel mennek a templomba, akkor ezzel másokat is bátorítanak, egy jó ügy terjesztői lesznek. Mosolyogva fognak rájuk nézni azok az idősebbek, akik érthető okokból nem a kerékpározást választják, sőt talán azok az életerős autósok is, akiknek a fejében már

megfordult a vasárnapi autóböjt gondolata.

Ne tagadjuk, a kerékpározással is járnak problémák. Az egyik, hogy ha az ember Kelenföldről a Normafához jár dolgozni, akkor megizzad, mire odaér. Ezért a kerékpáros közlekedést támogató munkahelyek zuhanyozási lehetőséget is biztosítanak dolgozóiknak. Na de itt a lapályon, ahol a gyülekezeti tagok többsége lakik? Ha az ember negyedórás lassú kerékpározás után jókedvűen megérkezik a templomhoz, nincsenek különleges igényei. Nincs szüksége másra, csak egy biztonságos gyülekezeti kerékpártárolóra. Talán egyelőre csak 20 bicikli részére, bővítési lehetőséggel.

Gadó György Pál

BESZÁMOLÓ A 2007. ÉVI CSALÁDTÁMOGATÓ MUNKÁNKRÓL

E tevékenységünk már nyolcadik éve üzemel. A kedd délutáni fogadónapunkon átlagosan 10 fő rászoruló látunk el. Ezenfelül átvesszük az adományozók által hozott tárgyakat: ruhaneműt, edényeket, könyveket stb. Ez átlagosan + 5 fővel való foglalkozást jelent. Az adományok rendszerezése külön munkát igényel.

Az adományokból 178 zsák ruhát tudtunk tovább küldeni. Ebből kaptak 2 alkalommal a Pető Intézet gyerekei. Egy egy teherautó rakományt kapott 2 alkalommal a Nagybaracscai Cigány Önkormányzat, 2 alkalommal a Dömsödi Polgármesteri Hivatal. Egy teherautóval küldtünk Dunapatajra, egy teherautóval pedig Nógrádbercelre, a 110 fős Harmónia Rehabilitációs Intézet és Ápoló Gondozó Otthonba. A könyveket, mint min-

den évben, az Aszódi Evangélikus Gimnázium könyvtárának juttatjuk el.

December 6-án ünnepélyes keretek között megvendégtük a minket rendszeresen felkereső hajléktalanokat. Igazgató lelkészünk egy rövid filmet vetített a Vizsolyi biblíáról, és minden résztvevő gazdag tartalmú ajándékcsomagot kapott.

Ez évben nagy szomorúság ért bennünket. Egy igen lelkes, állandó munkatársunk, *Mike Ferencné*, aki az uzsonnaosztást végezte, váratlanul elhunyt. Fájó szívvel temettük el. Pótlásáról hétről hétre gondoskodnunk kell.

E helyen köszönöm meg *Mohácsi Lajosné* és *id. Pál Károlyné* egész évi helytállását. Ők biztosítják a folyamatos, zavartalan működést. További eredményes munkájukhoz a jó Isten áldását kérem.

Dr. Erdődy Tiborné

BESZÉLGETÉS MEKIS PÉTERREL, GYÜLEKEZETÜNK ÚJ KÁNTORÁVAL

Az elmúlt év őszén kezdte el kántori szolgálatát gyülekezetünkben Mekis Péter: ebből az alkalomból beszélgettem vele. Először arra kértem, meséljen arról, hogyan fordult érdeklődése az egyházzene felé, és jelenleg milyen zenei tanulmányokat folytat.

– Gyermekkorom óta zene vett körül. Nagypámnak, az egykori békéscsabai esperesnek nagy kottagyűjteményében megvolt Bach legtöbb műve. Édesapám korábban az Észak-Pest-megyei egyházmegye zenei előadója volt, és ő is vezet kórust Acsán és Erdőkürtön. Zenei általános iskolába jártam, a Deák téri Evangélikus Gimnázium mellett pedig elvégeztem a konzervatóriumot orgona és zeneszerzés szakon. Valójában azonban a főtí kántorképző tanfolyamok indítottak arra, hogy hivatásszerűen is egyházzenevel foglalkozzam. Miután megszerztem a kántori oklevelet, 2003 óta én magam is tanítok Fóton. Jelenleg az ELTE zenei tanszékén végzem az ének-zene, karvezetés és szolfézstanár szakot, a Zeneakadémián pedig Ruppert István és Pálúr János tanítványaként az orgona szakot.

– Hogyan kerültél kapcsolatba a kelenföldi gyülekezettel?

– Bár alkalomszerűen több budapesti és vidéki gyülekezetbe is hívtak kántorizálni, mégis nagyon hiányzott a rendszeres orgonálási lehetőség, és az, hogy egy gyülekezet életében aktívan részt vehessek. A kántorképzőn ismertem meg Bence Gábert, és a vele való ismeretség révén kerültem a gyülekezetbe.

– Hogyan osztjátok meg a kántori szolgálatot Bence Gáborral?

– A kazuális alkalmakon (esküvő, temetés) én végzem a szolgálatot, az istentiszteleti alkalmakon felerészben Gábor, felerészben én orgonálok. Ezen kívül az egyházzenei koncerteken, zenés áhítaton a zenekarban orgonán vagy csembalón a continuo játékos feladatát is el szoktam vállalni. A hétközi alkalmakat tekintve pedig a szerda esti zenekari és a csütörtök esti énekkari próbán zongorkísérőként segítsek.

– Mit gondolsz a kántor feladatáról? Hogyan készülsz az istentiszteletekre?

– A legfontosabbnak azt tartom, hogy az istentisztelet liturgiájának minden egyes eleme a zene által is Isten igéjére mutasson. A lelkész az igehirdetésben szóval, a kántor pedig tehetsége szerint zenei eszközökkel végzi az istenszolgálatot. Evangélikus egyházunk szép öröksége a korál, amelyben egyesül a teológiai mondanivaló, a gyülekezet hitvallása és a szép dallam. A kántor feladata, hogy saját adottságaival, orgonajátékával segítse a gyülekezet tagjait az igében való elmélyülésre. Ami az istentiszteleti alkalmakra való előkészületet illeti, általában a hét közepén, szerdán vagy csütörtökön megkapom a lelkésztől az énekszámokat,

és az adott vasárnap prédikációs ígését is előre kikeresem. Ezekhez úgy szoktam kiválasztani az orgonaműveket, hogy azok a textus és a vasárnap üzenetének megszólaltatásában segítsenek. Egy-egy korálhoz néha sok, nagyon különböző hangulatú előjátékot is írtak. Ezért fontosnak tartom, hogy ezek közül olyat válasszak, ami a legjobban illik az ének szövegéhez. Az úrvacsoraosztás alatt a vasárnap koráljainak vagy bűnbánati korálokna a feldolgozásait szoktam játszani, vagy improvizálok.

– Mely zeneszerzők darabjai állnak közel hozzád?

– Leggyakrabban és legszívesebben Bach orgonaműveit játszom. Az ő egész életműve istendicséret, és valamennyi darabja arra emlékeztet engem, hogy az egyházzenének, istentiszteleti zenének, sőt valamilyen módon minden egyéb zenének is mindig Istenre és az ő ígéjére kell mutatnia. A későbbi korokból a romanti-

kus és a XX. századi zenét szeretem még, köztük például Mendelssohn muzsikáját, aki Bach műveinek első nagy felfedezője volt.

– A kelenföldi gyülekezeten kívül is vállalsz szolgálatokat, feladatokat?

– Néhány hónapja a Lutheránia énekkar próbáit kísérem a Deák téren, és néha a kantátazenés istentiszteleteken is közreműködöm. Másfél éve alapítottam a *Te Deum* kamarakórust, mely nyolc főből áll. Ezzel az énekkarral az egyházi esztendő nagy ünnepeihez kapcsolódóan végzünk szolgálatokat, és tartunk zenés áhítatokat az ország különböző gyülekezeteiben.

– Köszönöm a beszélgetést. Kántori szolgálatodra Isten áldását kérjük.

Ittész Dániel

GYÜLEKEZETÜNK AZ ANYAKÖNYVEK TÜKRÉBEN

2007-ben a keresztség szentségében részesült:

Beke Botond, Árpás Angelika, Győri Kinga Panna, Perl Ádám János, Molnár László, Pörcz Patrik és Pörcz Martin, Barna Sarolta Evelyn, Csorba Dénes István, Tóth Nándor, Marosi Dániel Csaba, Nagy Dóra Blanka, Bilsiczky Ádám, Kozma Lőrinc László, Benyó Ágoston, Sebes Ágnes, Harvey Anna, Zana Rebeka Maja, Lehoczky Őrs Hunor, Lehoczky Gergő, Rátki Emese, Hodácsy Tamás, Gyetván Bence, Szabó Borbála, Hajnal László Miklós, Rafaél Adriano Vincenzo, Prágai Fló-

ra, Pröhle Mihály Gábor, Bortnyák Balázs, Eigenmacht Jonatán Boldizsár, Győri Johanna, Győri Viola, Bartha Melinda, Komenda Zsófia

Adja a teremtő Isten, hogy az ítélet napján a nevek felolvastassanak az Élet Könyvéből!

2007-ben konfirmációban részesült:

Molnár László, Venásch Eszter, dr. Sebes Ágnes, Grausz János, Berentei Anna, Berentei Balázs, Blázy Márta Judit, Csuka Bálint, Formanek Tamás, Harmati Béla István, Harmati Dóra, Ittész Eszter, Ko-

ronczai Bence, Léb Franciska, Olescher Domokos, Pálfi Zoltán, Pröhle Orsolya, Szabó Viola, Vajda Mónika, Végh Anna, Zacher Viktor, Zala Luca, Győri Júlia, Győri Johanna, Győri Viola.

Isten tartsa és őrizze meg a gyülekezet előtt fogadalmat tett testvéreinket!

2007-ben Isten áldásával házasságot kötött:

Mojzes Péter és Balla Anna, Heikinen Petri és Makkonen Aunu, Antal István és Gyetván Zsanett, Gábor László és Benczúr Márta, Hodosi Sándor és Kozák Imola, Tóth Péter és Ignác Tünde, Miklós Zoltán és Parizán Borbála, Molnár Tamás és Sztrókay Éva, Szabó Árpád és Tóth Adrienn, Restyánszki Attila és Rosenfeld Gabriella, Axel Pettersom és Sara Ylivainio, Szász Péter és Boros Anna, Madarász Gábor és Kis Mara, Dr. Graf Márton és dr. Baranyi Dóra, Tlli Zoltán és Juhász Petra, Cserepka Barnabás és Kiss Katalin, dr. Bölcsházy Gábor Géza és Bánkuti Szilvia, Isó Pál és Hernádi Adrienn, Tormai Tibor és Lesták Mária.

A mindenható Isten áldja meg szeretettel és hűséggel a házastársakat!

Halottaink † 2007-ben:

Imre Mária Sarolta (†79), Hemela János (†72), Takács Béla (†71), Arnold György (†92), Giczi Ferencné (†84), dr. Koós Árpád (†75), Hering Pál (†87), Koltai Gyuláné (†95), Benczúr Lászlóné (†92), Ruzics-

ka Aladárné (†86), Kis Pálné (†84), Gorabi János Gábor (†62), Ormai Jánosné (†87), Inczédy Margit Éva (†71), Kukucska Ferenc (†71), Molnár Pálné (†84), Deák Lajos (†87), Karasz András (†76), Dr. Istenes Vilmos (†94), Farkas Gyula (†91), Endreffy Kornélia (†98), Wels István (†85), Bábosik Istvánné (†80), Himpelmann Márton (†71), Nagy Sándorné (†78), Komjáthy Sándor (†58), Bobrik József (†91), dr. Hunyadi Sándorné (†94), Göbölös Gergelyné (†85), Szabó Lajos (†68), Detre Pál (†91), Szántó Lászlóné (†84), Sztrókay László (†67), Demitrovics Ferencné (†93), Pétervári Ferenc (†77), Jokhel Mihályné (†63), Rádl Pál (†62), Szóts Andrásné (†83), Nagy Dánielné (†91), Schödl Károlyné (†88), dr. Takács Lászlóné (†93), Zábrák István (†67), Nagy Józsefné (†97), Fózér Józsefné (†90), Lehoczky Imre (†94), Récsán Jánosné (†84), Bírtalan Tiborné (†88), Fábíán László (†79), Asztalos János (†93), Bácsváry László (†83), Molnár Istvánné (†95), Kovácsy Ferencné (†99), dr. Kosáry Domokos (†94), Simon Györgyné (†81), Eteley Károlyné (†85), Ladjánszki Mihály (†82), dr. Haitsh Gyula (†75), Benedek Györgyné (†91), Smetana Józsefné (†95), Szikói Géza (†85), Tóth Zoltánné (†69), Horváth Imre (†86), Oláh Árpádné (†89), Ferenci Sándorné (†93), Mike Ferencné (†71), Lázár Menyhértné (†94), Kósa Ferenc (†62), Ozsvald István (†54).

Jézus mondja: „Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbennem, ha meghal is, él.” (Jn 11,25)

TAMÁS MISE

A következő Tamás mise templomunkban lesz **2008. április 6-án** este 18 órakor. Szeretettel várjuk a kereső fiatal testvéreket erre az alkalomra!

ÜNNEPI ISTENTISZTELETI REND

Március 20. Nagycsütörtök

18 óra – Blázy Árpádné

Március 21. Nagypéntek

8 óra – Szávay László

11 óra – Szávay László

18 óra – Blázy Árpád

Farkasrét* 9 óra – Blázy Árpád

Március 23. Húsvét

8 óra – Joób Máté

11 óra – Joób Máté

11 óra gyermekistentisztelet

Blázy Árpádné

18 óra – Blázy Árpád

Farkasrét* 9 óra – Blázy Árpád

Március 24. Húsvét 2.napja

8 óra – Blázy Árpád

11 óra – Blázy Árpád

18 óra – Joób Máté

Farkasrét* 9 óra – Joób Máté

*XI.Németvölgyi út 138.

ESEMÉNYEK, HÍREK

Az élet és halál Ura 2008. január 17-én, életének 82. esztendejében **elszólította közülünk Takács József ny. evangélikus** lelkészt, akinek személyéhez a mi gyülekezetünk sok tagja is szoros szállal kötődött. Temetése február 2-án templomunkban volt, melyen Fodor Viktor, pesthidegkúti evangélikus lelkész *Jn 15,12–17* alapján hirdette a feltámadás evangéliumát.

Az idei kerületi **ökumenikus imahét kezdő alkalma** templomunkban volt január 21-én. Ezen az alkalmon Pető Viktória református lelképásztor szolgált igehirdetéssel. Lelkészeink közül Joób Máté január 25-én a Szent Imre plébániatemplomban szolgált.

Blázy Árpádné január 26-án a **Szigetalmi Református Gyülekezetben** szolgált vendég-igehirdetőként.

Január 26-án **farsangi együttlélet** tartottunk a kisgyermekes családok részére.

Az **ökumenikus ifjúsági imahét záró alkalma** a templomunkban volt január 27-én, amelyen Körmendy Petra evangélikus egyetemi lelkész szolgált igehirdetéssel.

Február 1-jén **farsangi mulatságot** szervezett a gyülekezet ifjúsága. A tánctanításnak és a fánksütésnek igen nagy sikere volt.

Február első szombatján **Dr. Xeravits Géza** főiskolai docens **A zsoltárok mint a Biblia imádságos könyve** címmel tartott előadást szeretetvendégségünkön.

Február 14-én a **hétfői bibliakör** tagjai el látogattak az **Iparművészeti Múzeumba**, ahol megtekintették a Török szőnyegek c. kiállítást. A tárlatvezetést gyülekezetünk egyik ifjúsági tagja, Zombori Anikó végezte.

Február utolsó hétfőjén (febr. 29. –

márc. 2.) gyülekezetünk konfirmandusai Piliscsabán **„hitmélyítő konferencián”** vettek részt.

A péntek esti „kisifjúság” minden hónap utolsó péntekén **filmklubot tart**, melyen igyekeznek az ifjúsági órához kapcsolódó tematikájú filmeket megnézni.

Március első szombatján **Aradi György** evangélikus lelkész **Apokaliptika – Jézus visszajövele – világ vége** címmel tartott előadást.

Március 1-jén gyülekezetünk hittanosai részt vettek az idei **országos bábversenyen** Nemes Ildikó és Petró Enikő vezetésével.

Március 2-án **Liszka Viktor teológus hallgató szupplikált** gyülekezetünkben a családi istentisztelet keretében.

Március 14-én, pénteken délután 4 órától **húsvéti kézműves délutánt** szervezünk gyülekezetünk gyermekeinek.

Március 16-án, **virágvasárnap ünnepén a Magyar Televízió egyenes adásban közvetít** istentiszteletet 11 órakor templomunkból Az **énekkar** ekkor Telemann 117. zsoltárra írt kantátáját éneкли.

Március 17–19. között tartjuk idei **böjti sorozatunkat** a nagyhét első három napjában 18 órai kezdettel. A sorozat címe: „Elmúlt a régi, kezdhetem az újat...” Az alkalmakat **Zászkaliczky Pál ny. evangélikus lelkész** tartja.

Március 21-én a 18 órakor kezdődő **passió-olvasáson** az énekkar **Telemann**

Der Tod Jesu című művének részleteivel szolgál.

Március 23-án, **húsvét vasárnapján** a 11 órakor kezdődő istentisztelettel párhuzamosan **gyermekistentisztelet** is lesz a gyülekezeti teremben.

Március 24-én, **húsvét másnapján** délelőtt ismét várjuk az **énekelni és zenélni szerető** gyülekezeti tagokat, akik szívesen részt vesznek a hagyományos közös előadáson. Délután 15 órakor pedig **finn nyelvű istentiszteletet** tartunk a Bocskai úti templomban.

Egy **norvég gyülekezeti csoport** látogat hozzánk a húsvét utáni héten. A csoportot két lelkész kíséri, vezetőjük pedig Széchy Orsolya, volt gyülekezeti tagunk, aki jelenleg diakónus Norvégiában. A norvég csoport **március 27-én, csütörtökön 19.30-kor** mutatkozik be az énekkarnak, akikkel talán egy induló kapcsolat első lépése lesz az együttlét. Az alkalom nyitott, mindenkit szeretettel várnak.

A **gyülekezet ifjúsága közösségépítő hétvégét** tart Albertirsán április 11–13. között. A rákövetkező hétvégén (április 18–20.) pedig a **gyülekezeti hétvégére** várunk mindenkit Balatonszárszón (lásd a keretes meghívót).

Idén **pünkösd után**, május 17–18. között kerül sor a **konfirmációi** vizsgára és ünnepi istentiszteletre. A konfirmandusok meghívója a következő, pünkösd hírlévlben lesz olvasható.

Elkészült gyülekezetünkről egy **rövidfilm** Perrin György felnőtt ifjúsági ta-

gunk rendezésében. A film megtekinthető a honlapunkon (<http://kelenfold.lutheran.hu>).

A tavaly konfirmált fiatalok szüleinek adományát kiegészítve megvalósulhatott a **csiptetős mikrofon használata** a templomban. Elsősorban az istentiszteleteken segíti a hangosítást, de nagy szolgálatot tett a karácsonyi műsornál is. Használatától jobban lehetett érteni a gyerekeket, és több színpadi mozgás vált lehetővé.

Sok más evangélikus gyülekezettel együtt mi is sikeresen részt vettünk az **„Apróval az aprókért” akcióban**, melyben a kivonásra kerülő egy- és kétforintosokat gyűjtöttük. A befolyt összeggel egyházunk gyermek- és óvodai munkáját támogatjuk. A templomban elhelyezett ötliteres befőttesüveg színültig megtelt. Schermann Ákos február 25-én szállította el a **csaknem félmázsányi érmét** – a többi helyiségben összegyűlt további adományokkal együtt – a püspöki hivatalba. Köszönjük, hogy a gyülekezet minden korosztálya megmozdult a felszólításra!

Erdélyi testvérgyülekezetünkől, Sepsiszentgyörgyről Zelenák József lelkész ad hírt:

– Templomunk alagsorában komoly renoválási munkákba kezdünk a tavalyi esztendőben: a régi, de beázás miatt használhatatlanná vált vendégszobáinkból új lelkészi irodát alakítottunk ki. Ehhez a kelenföldi testvéreinktől is kaptunk anyagi támogatást, köszönet érte.

A felújítási munkálatok ebben az esztendőben is tartanak, a templomban törént beázások várnak még javításra.

– Karácsony szentestéjén gyermekműsossal egybekötött ünnepi istentiszteletet tartottunk, ahol a kelenföldi testvérek karácsonyi adományából a gyermekeknek csomagokat, felnőtt testvéreinknek pedig 2008-as Útmutatót ajándékozhattunk.

– Idén lesz 10 éves a templomunk! Templomszentelési emlékünnepekre, amely 2008. október 24–26. között lesz, szeretettel hívjuk és várjuk a kelenföldi testvéreket is.

– Idén januárban megtartottuk az „imatizedet”, vagyis a lelkészek és a hívek 10 napon keresztül más-más felekezet illetve település templomában gyűltünk össze igét hallgatni, imádkozni, énekelni.

TÁBOROK 2008 NYARÁN

CSOPORT	IDŐPONT	FELELŐS
Hittantábor	Június 23–27.	Blázy Márti
Serdülő ifjúsági tábor	Június 15–21.	Blázy Árpád
Nagyifjúsági tábor	Augusztus 17–24.	Joób Máté
Cserkész tábor	Július 5–15.	Bence Doma
Cserkész tábor (kiscserkészek)	Július 9–15.	Bence Doma
Regős tábor	Június 23. – július 2.	Némethy Kálmán

FONTOSABB TAVASZI GYÜLEKEZETI PROGRAMOK

Február 29. – március 2.

Konfirmandus hétvége Piliscsabán

Március 1., szombat 17.30.

Szeretetvendégség: A Biblia éve – 2008

Március 14., péntek

Húsvéti kézműves délután

Március 16.

TV-s istentisztelet a Bocskai útról

Március 17–19.

Nagyheti sorozat – Elmúlt a régi, kezdhetem az újat

Április 5., szombat 17.30.

Szeretetvendégség: A Biblia éve – 2008

Április 8., kedd 18 óra

Képviselő-testületi ülés

Április 11–13.

Ifjúsági hétvége Albertirsán

Április 18–20.

Gyülekezeti hétvége Balatonszárszón

Április 29., kedd 18 óra

Presbiteri ülés

Május 17–18. – *Konfirmáció*

Május 31. – *Cserkészpróba*

Június 3. kedd 18 óra – *Presbiteri ülés*

Június 16–22. – *Ifjúsági tábor Erdélyben*

Június 23–27. – *Hittantábor*

TELEFONSZÁMOK

<i>Lelkézi hivatal</i>	361-2159
<i>Joób Máté</i> igazgató lelkész	385-0820
<i>Blázy Árpád</i> lelkész	385-0244
<i>Blázy Árpádné</i> beosztott lelkész	385-0244
<i>Schulek Mátyás</i> diakónus lelkész	337-8371
<i>Ittész András</i> felügyelő	209-4259
<i>Kotsis Domokos</i> másodfelügyelő	386-9626
<i>Sass János</i> másodfelügyelő	361-1493
<i>Bence Gábor</i> kántor	208-3779
<i>Sutyinszki Katalin</i> egyházi	385-0600

HIVATALI REND

A lelkézi hivatal nyitva tartása:

Hétfő–péntek 9–13 óra,

szerda 17–19 óra

Lelkészek beosztása:

Joób Máté: hétfő, csütörtök 10–12 óra

Blázy Árpád: kedd, péntek 10–12 óra

Blázy Árpádné: szerda 10–12 óra
és 17–19 óra

CSALÁDGONDOZÓ IRODA

Cím: Budapest, Fraknó u. 32.,

tel.: 203-8365

kedd 14–17 óra között *dr. Erdődy Tiborné*

KELENFÖLDI EVANGÉLIKUS HÍRLEVÉL

A Budapest–Kelenföldi Evangélikus

Egyházköztség ingyenes lapja.

1114 Budapest, Bocskai út 10.

E-mail: kelenfold@lutheran.hu

Web: <http://kelenfold.lutheran.hu>

Megjelent 1300 példányban. Egy példány előállítási költsége 120 forint. A lap készítéséhez adományokat elfogadunk, melyeket a templomi perselybe kérünk betenni.

Felelős kiadó: Ittész András

Szerkesztők: Blázy Árpád, Blázy Árpádné,

Ittész Szilvia, Joób Máté, Mány Erzsébet

Olvasószerkesztő: Bence Judit

Technikai munkatárs: Ruzicska Péter

ISSN 1786-5581

Szerkesztőségi ügyekben kereshető

Ittész Szilvia 209-4259, ittzes@freemail.hu

Tördelés: Luther Kiadó. Nyomás: Rózsa Nyomda